

Tá tingið verður mannað

Undan lögtingsvalinum og serliga valkvöldið varð ofta tosað um umdømisvaldar og eykavaldar tingmenn. Tá valið er liðugt og tingið mannað, er eingin munur á umdømisvaldum og eykavaldum tingmonnum, men tað er munur á, hvussu teir verða valdir. Hetta hava vit biðið Jóannes Hansen, lærara í samfelagsfrøði, um at greiða lesarum okkara frá.

Jóannes Hansen hevur í mong ár undirvíst á studentaskúlanum í Gøtugjógv og nú á Kambsdali. Valkvöldið gjørdi hann viðmerkingar fyri sjónvarpið, har hann m.a. nam við somu spurningar. Vit geva Jóannesi orðið:

Vit hava lutfalsliga valskipan. Tað vil siga, at flokkarnir verða umboðaðir í lögtinginum í tí lutfallinum, sum teir hava fingið atkvøður á valinum. Færein flokkur fjórðingin av atkvøðunum, skal hann í prinsippinum hava fjórðingin av tingmonnum.

Løgtingið broytti seinast vallógina í 1978. Tá varð talið á umdømisvaldum tingmonnum ásett til 27, og tað varð samtykt, at Norðoyggjar og Suðuroy skuldu eiga hvør sínar fyra. Norðstreym, Vágar og Sandoy

hvør sínar tveir, Eysturoy fimm og Suðurstreym átta.

Tað vil siga, at í sjálvari vallógini er ein partur av valinum avgjørdur. Hvussu valið víkir og vendir, so skulu valdøminir í hvussu so er hava omanfyri nevndu tungumboðan. Umboðanin er í stóran mun grundað á fólkatalið í valdømunum.

Um teir 27 umdømisvaldu verða byttir soleiðis millum flokkarnar, at lutfallið millum atkvøður og tungumboðan er samsvarandi, er ikki neyðugt við eykavaldum tingmonnum.

Men er ikki samsvar millum tey bæði lutföllini, so verða eykavaldu tingmennir nýttir at javna við. Í vallógini frá 1978 hevur tingið ásett, at hægsta talið á eykavaldum skal vera fimm, men tað kann eisini vera 4, 3, 2, 1 ella eingin.

Um eina løtu venda vit aftur til, hvussu eykavaldu tingmennirir vórðu valdir á valinum 7. juli. Nú skulu vit fyrst síggja, hvussu umdømisvaldu tingmennirir vórðu valdir.

	Tils.	NO	EY	NS	SS	VÁ	SA	SU
Fólkaflokkur	4080	765	812	248	1378	382	300	195
Sambandsflokkur	5974	426	1537	565	2176	535	114	621
Javnaðarflokkur	3917	434	509	295	1168	219	230	1062
Sjálvstýrisflokkur	1434	459	320	83	486	25	10	51
Tjóðveldisflokkur	3489	694	623	317	1131	143	200	381
Kristiligi Fólkaf.	1606	403	445	60	167	63	18	450
Hin Føroyski Flokkur	616	56	118	57	320	28	4	33
Míðflokkur	1485	83	472	89	517	146	58	120
Verkamannafylking	2417	94	610	166	1118	94	–	335
Frælsisfylking	483	59	73	40	311	–	–	–
Umdømisvaldir	27	4	5	2	8	2	2	4

Fyri at finna út av hvør flokkur skal hava umdømisvaldu menninar í einstøku valdømunum, verður at-

kvøðutalið hjá flokkunum í valdømunum bytt við 1, 2, 3 osv. Nýta vit Suðurstreym, ið

eigur átta umdømisvaldar tingmenn, sum dømi, so sær rokniestykkið har soleiðis út:

	bytt við 1	bytt við 2	bytt við 3	bytt við 4
A	1378 (2)	689 (8)	459,33	
B	2176 (1)	1088 (6)	725,33 (7)	544
C	1168 (3)	584		
D	486			
E	1131 (4)	565,5		
F	167			
G	320			
H	517			
I	1118 (5)	559		
J	311			

Jóannes Hansen, lærari í samfelagsfrøði hevði sína "debut" í beinleiðis sjónvarpssending valkvöldið. Hesa uppgávuna røkti hann framúr væl. Í hesi greinini fylgir hann upp nøkrum av tí, sum tosað varð um valkvöldið.

Vit síggja, at um ein umdømisvaldur var afturat, so átti javnaðarflokkurin hann, og at sambandsflokkurin hevði fingið fyra umdømisvaldar, um tað vóru tólv umdømisvaldir.

Teir umdømisvaldu
Tá tað er liðugt roknað fyri øll sjei valdøminir, verður bytið av umdømisvaldum tingmonnum soleiðis:

A	6
B	8
C	5
D	1
E	4
F	1
G	0
H	0
I	2
J	0

bandsflokkinn, sum valkvöldið var átta atkvøður.

Tinggáttin

Tá farið verður undir at rokna upp á bytið av eykavaldum tingmonnum, verður atkvøðutalið hjá øllum flokkunum útsaman bytt við talinum á umdømisvaldum tingmonnum: 25.501 : 27 = 944.

Flokkar við færri enn 944 atkvøðum fáa ongan eykavaldan tingmann. Hetta er sperrumarkið ella tinggáttin, sum tað eisini verður rópt. Hin Føroyski Flokkurinn við 616 atkvøðum og -Frælsisfylkingin við 483 at-

kvøðum eru altoy ov stuttir at røkka umboðan í tinginum.

Nú verður atkvøðutalið hjá teimum flokkunum, sum eiga umdømisvaldar tingmenn, bytt við talinum á umdømisvaldu monnum. Hetta verður gjørt fyri at finna flokkinn, sum í miðal hevur fægstar atkvøður upp á hvønn umdømisvalda tingmannin. Tann flokkurinn fær ongan eykamann valdan, tí tað verður í mun til hansara umboðan, at lutfallið hjá hinum flokkunum

Norðoyggjar var einasta valdømi, har munurin í atkvøðum millum tveir flokkar var so lítil, at tað var hugsandi, at fínteljningin kundi bera broytingar við sær í umdømisvaldu tingmonnum. Men mánadagin frættu vit, at fínteljningin í Norðoya valdømi broytti ikki munin millum javnaðarflokkinn og sam-